

Środki poetyckie – różnego rodzaju zabiegi słowne służące przede wszystkim poetyckiemu obrazowaniu oraz wywołaniu u odbiorcy określonych emocji czy uczuć.

Środki poetyckie			
fonetyczne	semantyczne	słownikowe	składniowe
■ wyraz dźwiękonaśladowczy (onomatopeja)	■ epitet ■ porównanie ■ przenośnia (metafora) – animizacja (ożywienie) – personifikacja (uosobienie)	■ zdrobnienie ■ zgrubienie	■ powtórzenie – anafora ■ wykrzyknienie ■ apostrofa ■ pytanie retoryczne

1. Dopasuj pojęcia do ich definicji. Wpisz odpowiednie cyfry.

1. epitet 2. porównanie 3. przenośnia (metafora)
 4. zdrobnienie 5. zgrubienie 6. powtórzenie 7. apostrofa

- ☐ Bezpośredni zwrot do kogoś lub czegoś.
- ☐ Powtarzanie w utworze słów, wersów, zdań, podobnej budowy składniowej.
- ☐ Wyraz będący określeniem rzeczownika opisujący cechy przedmiotu, zjawiska, osoby itp.
- ☐ Przeniesienie znaczenia wyrazu lub wyrażenia na inne pojęcie, dzięki czemu uzyskuje się nową znaczeniowo całość.
- ☐ Wyraz pochodny oznaczający rzecz lub osobę większą od nazwanej wyrazem podstawowym; najczęściej o wydźwięku negatywnym.
- ☐ Wyraz pochodny oznaczający rzecz lub osobę mniejszą od nazwanej wyrazem podstawowym; najczęściej wyraża pozytywne nastawienie.
- ☐ Podkreślenie cechy jednego zjawiska przez zestawienie go z innym; składa się z dwóch członów połączonych słowami *jak*, *jakby*, *niczym*, *niby*, *na kształt*.

Anafora — środek stylistyczny polegający na **powtórzeniu tego samego słowa lub zwrotu na początku** segmentu wypowiedzenia lub wersu, np.

tu dech
tu strach
tu cho cho cha
i tyle...

Miron Białoszewski *Przechyły*
(fragment)

2. a) Podkreśl anafory w utworze.

Włodzimierz Słobodnik

* * *

Dla twoich ust
utraciłem słowo.
Dla twoich oczu
utraciłem oczy.
Dla twoich uszu
utraciłem słuch.
Dla twojej postaci
utraciłem moją postać.
Dla twojego cienia – mój cień.

b) Wyjaśnij, jaką funkcję pełnią anafory w wierszu. Jakie treści uwypuklają?

.....

.....

c) Ustal, czy zastosowanie anafor wpływa na rytm utworu. Uzasadnij swoje zdanie.

.....

.....

3. Rozpoznaj i nazwij środki poetyckie we fragmentach *Pana Tadeusza* Adama Mickiewicza (w niektórych fragmentach może być więcej niż jeden).

Chmurki wróżą pogodę.	
Na zachód obłok na kształt rąbkowych firanek.	
Słońce spuściło głowę, obłok zasunęło I raz ciepłym powiewem westchnąwszy – usnęło.	
Okrąg niebios gdzieniegdzie chmurkami zasłany.	
I szła muzyka coraz szersza, coraz dalsza, Coraz cichsza i coraz czystsza, doskonalsza Aż znikła gdzieś daleko, gdzieś na niebios progu!	